

Nr 100.

Av herr **Hallén**, om vissa dövtumprästers löneförhållanden.

I Kungl. Maj:ts proposition till 1938 års riksdag nr 212 anföres i samband med frågan om dövtumundervisningsväsendets förstatligande (sid. 107): »I den mån nuvarande innehavare av dövtumprästabefattning genom den nu föreslagna omorganisationen kommer att lida löneminskning, synes han böra komma i åtnjutande av personligt lönetillägg med belopp, som i varje särskilt fall bestämmes av Kungl. Maj:t».

I statsutskottets utlåtande nr 116 (sid. 28) tillstyrkes detta förslag, men utskottet »förutsätter emellertid, att Kungl. Maj:t vid bestämmandet av lönefyllnaden tillser, att ingen av ifrågavarande nu anställda befattningshavare kommer att lida minskning i löneförmånerna vid den ordinarie tjänst, som av dem innehades vid övergången i statstjänst».

Detta blev ock riksdagens beslut.

Två av de tidigare dövtumprästerna berördes härav: G. Bratt, Växjö, och S. G. Svenfors, Stockholm. För dessa båda beslöt Kungl. Maj:t sedermera efter gjord framställning om personligt lönetillägg under åberopande av riksdagens beslut, att lönen skulle beräknas så, att personligt lönetillägg skulle utgå, motsvarande skillnaden mellan deras lön den 30 juni 1938 på den gamla tjänsten och den författningsenliga lönen på den nya befattningen. Genom detta beslut blev lönebeloppet, som förut bestått i en fast och en rörlig del (dyrtidstillägg), fastlåst till summan vid övergångstillfället, och lönesumman kom icke att påverkas av senare inträffad dyrtid. I fråga om Svenfors har ingen som helst kompensation för dyrtiden kommit honom till godo. För Bratt var läget enahanda till den 1 juli 1941, då den författningsenliga lönen på dövtumprästattjänst översteg lönesumman vid övergångstillfället, och Bratt erhöll ett från 2 kronor 82 öre då till 50 kronor 77 öre nu stigande belopp.

För att få rättelse i dessa förhållanden har Bratt begärt hos Kungl. Maj:t, att det honom tillerkända personliga lönetillägget måtte bestämmas med hänsyn till att dyrtidstillägg icke utginge, och Svenfors att få uppbära provisoriskt kristillägg, vilka båda avslagits den 31/5 1940 respektive 19/12 1941.

Vid bedömande av denna fråga torde riksdagens beslut, att befattningshavarna i fråga icke skulle behöva lida minskning i löneförmånerna, tillmätas synnerlig betydelse. Detta uttalande har givetvis framstått som en löneutfästelse av staten som de båda tjänsteinnehavarna haft att räkna med vid övergången till statstjänst. Härvid torde ock böra bemärkas, att de själva aldrig sökt tjänsten och därigenom förbundit sig till någon viss statlig löneplan, utan

accepterat utnämningen under förlitande på att riksdagens beslut verkligen avsåge vad ordalydelsen tydligt angav och att någon förändring av betydelse icke skulle inträda i deras löneställning. Att uttrycket »icke lida minskning i löneförmånerna» rimligen bör avse den *reella* lönen, synes tydligt. Men denna lön utgjordes vid övergången dels av grundlön jämte intjänta ålderstillägg, dels ock av rörligt dyrtidstillägg efter olika grunder. Det vore föga tillfredsställande, om man vid bedömande av frågan, huruvida minskning inträtt å en på detta sätt bestämd lön, skulle äga bortse från den i viss mån rörliga karaktären hos lönen.

Kungl. Maj:ts tolkning av riksdagsbeslutets innebörd synes innebära, att icke större lönefyllnad skall utmätas än som betingas av storleken av de löneförmåner, som tillkomma befattningshavarna *omedelbart före* övergången i statstjänst. Häremot synes icke vara något att invända. Men någon reell rättvisa torde däremot icke vara skipad, om befattningshavare — såsom i detta fall — kan anses utlovad oförändrad lön, men allenast får samma penninglön som förut trots lörens tidigare uppdelning i en fast och en rörlig del och denna senare tillväxt på grund av inträdande avsevärd dyrtid. Att lönen ingalunda bibehållits oförändrad, synes oemotsägligt, då densamma nu väsentligen understiger den som skulle ha utgått efter förut gällande grunder.

På grund av vad sålunda anförts hemställas,

att riksdagen måtte förklara sitt beslut vid 1938 års riksdag, att angivna dövstumpräster icke vid övergången borde lida minskning i sina löneförmåner, böra tolkas så, att från den tiden dyrtidstillägg å då utgående lön och intjänta ålderstillägg enligt för respektive befattningshavare vid övergången gällande grunder alltfört böra utgå.

Stockholm den 21 januari 1943.

Harald Hallén.